Scenariusz zajęć
dla uczniów częstochowskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
z zakresu partycypacji obywatelskiej

OPRACOWANIE: dr Edyta Widawska

Zaproponowane do przeprowadzenia zestawy ćwiczeń zostały ułożone w formie dwóch scenariuszy zajęć, tworzących pewną całość, które można realizować kolejno po sobie lub też wybierając jeden lub drugi temat. Pierwszy scenariusz dotyczy zagadnienia związanego z aktywnym udziałem w życiu społeczności lokalnej czyli z partycypacją obywatelską (został zaprezentowany poniżej). Drugi jest tematycznie powiązany z realizacją zadań w ramach budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego) w Częstochowie. Stanowią one gotową propozycję zajęć do realizacji z młodzieżą gimnazjalną i ponadgimnazjalną (w ramach zajęć wychowawczych, czy też zajęć z wiedzy o społeczeństwie).

SCENARIUSZ ZAJĘĆ I

PARTYCYPACJA OBYWATELSKA

TEMAT: Młody obywatel decyduje

Problematyka partycypacji obywatelskiej jest coraz częściej poruszana w odniesieniu do młodzieży. To właśnie ukształtowanie postawy aktywności obywatelskiej, już u osób w wieku gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym, stanowi ważny element systemu edukacyjnego w naszym kraju. Proponowane zajęcia mają na celu przekazanie uczniom/uczennicom podstawowych pojęć związanych z jedną z form partycypacji obywatelskiej, jaką są konsultacje społeczne oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych w trakcie działań partycypacyjnych (komunikacja interpersonalna, umiejętności negocjacyjne, umiejętność współpracy w grupie).

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

GRUPA DOCELOWA: Zajęcia przeznaczone są dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń powinien:

- znać podstawowe terminy związane z partycypacją obywatelską i jej formami,
- umieć podać konkretne przykłady ilustrujące umiejętności ważne w procesie partycypacji obywatelskiej,
- wskazać na znaczenie i pozytywne aspekty partycypacji obywatelskiej.

METODY I TECHNIKI PRACY:

- praca z tekstem
- praca w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- tekst do wykorzystania w pracy w grupach „Historia Miasta X” (załącznik 1)

	Przebieg/treści programowe (opis szczegółowy)	**Czas**	**Metody**	**Niezbędne materiały**
1.	Wprowadzenie w tematykę partycypacji obywatelskiej. Zapisujemy na tablicy hasło: PARTYCYPACJA OBYWATELSKA. Uczniowie podają skojarzenia do tego pojęcia. Wszystkie odpowiedzi zapisujemy na tablicy. Omawiamy zebrane skojarzenia w odniesieniu do definicji „partycypacji obywatelskiej”: partycypacja oznacza uczestnictwo i odnosi się do aktywnego udziału w wydarzeniach, które nas dotyczą, w połączeniu z przymiotnikiem „obywatelska” dotyczy sytuacji, które są związane z naszym działaniem jako obywateli (członków państwa) i podejmowania decyzji we współpracy z przedstawicielami władzy np. na szczeblu lokalnym to władza samorządowa. Zwracamy uwagę na znaczenie partycypacji obywatelskiej dla podnoszenia jakości decyzji podejmowanych na szczeblu lokalnym (w myśl zasady, że „mieszkańcy są najlepszymi	10 min.	Zebranie skojarzeń (pierwszy etap burzy mózgów). Mini wykład.	

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

	ekspertami od potrzeb mieszkańców”). Wyjaśniamy, że podczas zajęć uczniowie poznają podstawowe zagadnienia związane z partycypacją obywatelską, krótko uzasadniając wybór tematu, wykorzystując skojarzenia uczniów do hasła z pierwszej części wprowadzenia (przykładowe argumenty: dotyczy nas jako członków danej społeczności; pozwala mieć poczucie realnego wpływu na to, co nas otacza; daje możliwość aktywnego udziału w życiu danej społeczności; itp.). Informujemy, że praca na zajęciach będzie przebiegała etapowo.			
2.	**Pierwszy etap pracy** – dzielimy uczniów na 6 grup (w miarę możliwości równolicznych). Liczba grup odpowiada liczbie przygotowanych fragmentów tekstu, który będzie wykorzystywany w trakcie ćwiczenia („Historia Miasta X”, zał. 1). **Drugi etap pracy** – rozdajemy w wydzielonych grupach tyle fragmentów tekstu ilu członków liczy grupa. Następnie uczestnicy mają za zadanie przeczytać tekst, który otrzymali oraz przedyskutować wraz z pozostałymi członkami małej grupy treści w nim zawarte (czas pracy ok. 8 minut). Ważna na tym etapie jest dyscyplina czasowa, by grupy skończyły swoją pracę mniej więcej w tym samym momencie. Osoba prowadząca informuje o tym uczniów podając zadanie: - zapoznania się z tekstem, - opracowania dwóch rozwiązań wraz z uzasadnieniem, - podjęcie w grupach wspólnej decyzji, które (jedno) z dwóch wcześniej przygotowanych rozwiązań (wraz z uzasadnieniem) przekażą na forum grupy.	30 min.	Praca w grupach.	Załącznik 1., przygotowane kserokopie fragmentów (1-6) zgodnie z liczbą uczestników

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

	Ważne by sprawdzić czy w grupach wypracowano dwa rozwiązania, z których uczniowie dokonają wyboru jednego. **Trzeci etap pracy** – prezentacja na forum jednego, wybranego z dwóch przygotowanych wcześniej, rozwiązania wraz z uzasadnieniem (max. 2 minuty na grupę). Wszystkie sześć rozwiązań (przedstawionych przez 6 grup) zapisujemy na tablicy. **Czwarty etap pracy** – podsumowanie pracy grup w odniesieniu do zagadnień związanych z możliwościami wyboru jednego z sześciu wariantów zapisanych na tablicy i/lub ich modyfikacji. Wykorzystujemy doświadczenia uczniów z drugiego etapu pracy, gdy musieli uzgodnić wspólne stanowisko w grupie. Przykładowe pytania do podsumowania: Co wam pomogło by uzyskać wspólne stanowisko? W jaki sposób uzasadnianie danego rozwiązania może wpłynąć na zmianę decyzji poszczególnych członków grupy? Jakie wnioski można wyciągnąć z faktu, że dla tej samej sytuacji mamy równe rozwiązania i/lub rozwiązania są podobne, a różnią się natomiast uzasadnienia danej decyzji? Co może pomóc różnym grupom w ustalaniu wspólnego stanowiska, z którego większość jest zadowolona?			
3.	Osoba prowadząca podsumowuje temat zajęć omawiając pracę uczniów oraz znaczenie partycypacji obywatelskiej dla osiągania wspólnych celów.	5 min.		
		Łączny czas: 45 minut		

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Załącznik 1.

Historia Miasta X – grupa 1.

Jesteście mieszkańcami 250-tysięcznego miasta na południu Polski. Miasto nie ma wyraźnego centrum w postaci rynku. W centrum miasta dominuje niska zabudowa. Dzielnice znajdujące się na obrzeżach miasta to w większości tereny zabudowane wielokondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi, tzw. blokowiska. Poza granicami miasta znajdują się dwa centra handlowe, do których dojazd zajmuje ok. 30 minut środkami komunikacji miejskiej ze śródmieścia. Miasto jest pozbawione parku, hali widowiskowo-sportowej. W mieście są dwa duże zakłady przemysłowe.

W lokalnej prasie ukazała się informacja, że Urząd Miasta uzyskał prawo do dysponowania sporym placem znajdującym się w pobliżu Urzędu (wygasła 10-letnia umowa dzierżawy gruntu). Plac ten jest niezagospodarowany i w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym nie ma wskazanego celu jego użytkowania. W artykule prasowym pojawiła się również informacja, że w chwili obecnej rozważane są różne warianty zagospodarowania wolnego placu.

Jesteście grupą reprezentującą interesy Prezydenta Miasta X. Prosimy o opracowanie dwóch pomysłów na zagospodarowanie placu razem z krótkim uzasadnieniem, a następnie wybranie jednego z nich (ważne – decyzja ma być wspólną decyzją wszystkich członków grupy).

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Historia Miasta X – grupa 2.

Jesteście mieszkańcami 250-tysięcznego miasta na południu Polski. Miasto nie ma wyraźnego centrum w postaci rynku. W centrum miasta dominuje niska zabudowa. Dzielnice znajdujące się na obrzeżach miasta to w większości tereny zabudowane wielokondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi, tzw. blokowiska. Poza granicami miasta znajdują się dwa centra handlowe, do których dojazd zajmuje ok. 30 minut środkami komunikacji miejskiej ze śródmieścia. Miasto jest pozbawione parku, hali widowiskowo-sportowej. W mieście są dwa duże zakłady przemysłowe.

W lokalnej prasie ukazała się informacja, że Urząd Miasta uzyskał prawo do dysponowania sporym placem znajdującym się w pobliżu Urzędu (wygasła 10-letnia umowa dzierżawy gruntu). Plac ten jest niezagospodarowany i w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym nie ma wskazanego celu jego użytkowania. W artykule prasowym pojawiła się również informacja, że w chwili obecnej rozważane są różne warianty zagospodarowania wolnego placu.

Jesteście mieszkańcami dzielnicy Śródmieście, w której znajduje się Urząd Miasta wraz z niezagospodarowanym placem. Prosimy o opracowanie dwóch pomysłów na zagospodarowanie placu razem z krótkim uzasadnieniem, a następnie wybranie jednego z nich (ważne – decyzja ma być wspólną decyzją wszystkich członków grupy).

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Historia Miasta X – grupa 3.

Jesteście mieszkańcami 250-tysięcznego miasta na południu Polski. Miasto nie ma wyraźnego centrum w postaci rynku. W centrum miasta dominuje niska zabudowa. Dzielnice znajdujące się na obrzeżach miasta to w większości tereny zabudowane wielokondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi, tzw. blokowiska. Poza granicami miasta znajdują się dwa centra handlowe, do których dojazd zajmuje ok. 30 minut środkami komunikacji miejskiej ze śródmieścia. Miasto jest pozbawione parku, hali widowiskowo-sportowej. W mieście są dwa duże zakłady przemysłowe.

W lokalnej prasie ukazała się informacja, że Urząd Miasta uzyskał prawo do dysponowania sporym placem znajdującym się w pobliżu Urzędu (wygasła 10-letnia umowa dzierżawy gruntu). Plac ten jest niezagospodarowany i w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym nie ma wskazanego celu jego użytkowania. W artykule prasowym pojawiła się również informacja, że w chwili obecnej rozważane są różne warianty zagospodarowania wolnego placu.

Jesteście mieszkańcami dzielnicy znajdującej się na obrzeżach miasta X., czas dotarcia do centrum miasta zajmuje, z wykorzystaniem komunikacji miejskiej, ok. 20 minut. Prosimy o opracowanie dwóch pomysłów na zagospodarowanie placu razem z krótkim uzasadnieniem, a następnie wybranie jednego z nich (ważne – decyzja ma być wspólną decyzją wszystkich członków grupy).

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Historia Miasta X – grupa 4.

Jesteście mieszkańcami 250-tysięcznego miasta na południu Polski. Miasto nie ma wyraźnego centrum w postaci rynku. W centrum miasta dominuje niska zabudowa. Dzielnice znajdujące się na obrzeżach miasta to w większości tereny zabudowane wielokondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi, tzw. blokowiska. Poza granicami miasta znajdują się dwa centra handlowe, do których dojazd zajmuje ok. 30 minut środkami komunikacji miejskiej ze śródmieścia. Miasto jest pozbawione parku, hali widowiskowo-sportowej. W mieście są dwa duże zakłady przemysłowe.

W lokalnej prasie ukazała się informacja, że Urząd Miasta uzyskał prawo do dysponowania sporym placem znajdującym się w pobliżu Urzędu (wygasła 10-letnia umowa dzierżawy gruntu). Plac ten jest niezagospodarowany i w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym nie ma wskazanego celu jego użytkowania. W artykule prasowym pojawiła się również informacja, że w chwili obecnej rozważane są różne warianty zagospodarowania wolnego placu.

Jesteście członkami organizacji pozarządowej „Zielone Płuca Miasta X”. Prosimy o opracowanie dwóch pomysłów na zagospodarowanie placu razem z krótkim uzasadnieniem, a następnie wybranie jednego z nich (ważne – decyzja ma być wspólną decyzją wszystkich członków grupy).

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Historia Miasta X – grupa 5.

Jesteście mieszkańcami 250-tysięcznego miasta na południu Polski. Miasto nie ma wyraźnego centrum w postaci rynku. W centrum miasta dominuje niska zabudowa. Dzielnice znajdujące się na obrzeżach miasta to w większości tereny zabudowane wielokondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi, tzw. blokowiska. Poza granicami miasta znajdują się dwa centra handlowe, do których dojazd zajmuje ok. 30 minut środkami komunikacji miejskiej ze śródmieścia. Miasto jest pozbawione parku, hali widowiskowo-sportowej. W mieście są dwa duże zakłady przemysłowe.

W lokalnej prasie ukazała się informacja, że Urząd Miasta uzyskał prawo do dysponowania sporym placem znajdującym się w pobliżu Urzędu (wygasła 10-letnia umowa dzierżawy gruntu). Plac ten jest niezagospodarowany i w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym nie ma wskazanego celu jego użytkowania. W artykule prasowym pojawiła się również informacja, że w chwili obecnej rozważane są różne warianty zagospodarowania wolnego placu.

Jesteście członkami stowarzyszenia „Wolny Handel” skupiającej lokalnych biznesmenów. Prosimy o opracowanie dwóch pomysłów na zagospodarowanie placu razem z krótkim uzasadnieniem, a następnie wybranie jednego z nich (ważne – decyzja ma być wspólną decyzją wszystkich członków grupy).

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Historia Miasta X – grupa 6.

Jesteście mieszkańcami 250-tysięcznego miasta na południu Polski. Miasto nie ma wyraźnego centrum w postaci rynku. W centrum miasta dominuje niska zabudowa. Dzielnice znajdujące się na obrzeżach miasta to w większości tereny zabudowane wielokondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi, tzw. blokowiska. Poza granicami miasta znajdują się dwa centra handlowe, do których dojazd zajmuje ok. 30 minut środkami komunikacji miejskiej ze śródmieścia. Miasto jest pozbawione parku, hali widowiskowo-sportowej. W mieście są dwa duże zakłady przemysłowe.

W lokalnej prasie ukazała się informacja, że Urząd Miasta uzyskał prawo do dysponowania sporym placem znajdującym się w pobliżu Urzędu (wygasła 10-letnia umowa dzierżawy gruntu). Plac ten jest niezagospodarowany i w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym nie ma wskazanego celu jego użytkowania. W artykule prasowym pojawiła się również informacja, że w chwili obecnej rozważane są różne warianty zagospodarowania wolnego placu.

Jesteście przedstawicielami Rady Miasta. Prosimy o opracowanie dwóch pomysłów na zagospodarowanie placu razem z krótkim uzasadnieniem, a następnie wybranie jednego z nich (ważne – decyzja ma być wspólną decyzją wszystkich członków grupy).

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich